

DSR analyse

Louise Kryspin Sørensen
November 2016

Forekomst af vold og trusler blandt sygeplejersker

- 16% af de regionaltansatte og 8% af de kommunalt ansatte har oplevet slag, spark, bid eller benspænd de seneste 12 måneder. Denne andel er uændret siden 2015.
- Hver tredje (31%) angiver, at travlhed havde en meget stor betydning for seneste voldshændelse.
- 9% af de regionaltansatte og 39% af de kommunalt ansatte var alene uden at kunne tilkalde hjælp ved seneste hændelse.
- Hver fjerde angiver, at der inden for seneste år iværksat voldsforebyggende initiativer på deres arbejdsplads.

Forekomst af vold og trusler om vold

Overordnet set har 39% af de regionaltansatte og kommunalt ansatte sygeplejersker været udsat for en eller flere voldstyper seneste 12 måneder, jf. tabel 1.

Verbale trusler eller truende adfærd er den voldstype som flest sygeplejersker har været udsat for (38% af de regionaltansatte og 37% af de kommunalt ansatte). 16% af de regionaltansatte har oplevet slag, spark, bid eller benspænd. Tilsvarende andel blandt sygeplejersker ansat i kommunerne er knap hver tiende (8%). Ganske få (<1%) har været udsat for skriftlige trusler og førlighedstruende/livstruende vold.

Tabel 1. Hvilken voldstype har sygeplejerskerne været udsat de seneste 12 måneder

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
En eller flere voldstyper (verbal og fysisk)	40%	37%	39%
... Verbale trusler eller truende adfærd (fx ukvemsord, vredesudbrud, blive trængt op i en krog)	38%	37%	38%
... Skriftlige trusler (fx trusler via mail, SMS, facebook)	1%	3%	2%
En eller flere typer fysisk vold	16%	8%	14%
... Slag, spark, bid, benspænd *	16%	8%	14%
... Førlighedstruende eller livstruende vold (fx kvælningsforsøg, knivstik)	<1%	<1%	<1%
Antal	1.152	411	1.563

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Total er summen af regionalt og kommunalt ansatte. * står for en signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Udvikling i forekomsten af fysisk vold fra 2015 til 2016

Sammenholdes aktuelle resultater med resultaterne fra en andel panelundersøgelse sammenført i 2015 med samme spørgsmål finder vi, at forekomsten af fysisk vold er steget for de regionalt, men uændret for de kommunalt ansatte sygeplejersker. Dette fremgår af tabel 2.

14% af de regionalansatte sygeplejersker oplevede fysisk vold en eller flere gange løbet af det seneste år i 2015. Denne andel er 16% i 2016. Denne udvikling ligger inden for den statistiske usikkerhed, og kan derfor ikke betragtes som en stigning. For de kommunalansatte sygeplejersker er andelen der oplevede fysisk vold også uændret fra 2015 til 2016 – dog med en tendens til en marginal fald.

Tabel 2. Udvikling i forekomsten af fysisk vold fra 2015 til 2016

	Regionalt ansatte		Kommunalt ansatte		Total	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Fysisk vold	14%	16%	9%	8%	12%	14%
... Slag, spark, bid, benspænd	14%	16%	9%	8%	12%	14%
... Førlighedstruende eller livstruende vold	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%	<1%
Antal	1090	1152	399	411	1489	1563

Anm. Grupperne "Regionalt ansatte" og "kommunalt ansatte" indeholder kun sygeplejersker i basis- og specialstilling. Total er summen af regionalt og kommunalt ansatte. Ingen statistisk signifikante udviklinger. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

De voldsramte sygeplejersker som har oplevet verbale trusler eller truende adfærd seneste 12 måneder, oplever i gennemsnit denne vold 5 gange over et år. For de der har oplevet 'slag, spark, bid, benspænd', sker dette i gennemsnit 3,5 gange over et år, jf. tabel 3.

Tabel 3. Det gennemsnitlige antal gange sygeplejersker har været udsat for vold seneste 12 måneder

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Verbale trusler eller truende adfærd (fx ukvemsord) *	5,0	5,0	5,0
Slag, spark, bid, benspænd **	3,4	4,1	3,5

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er for få der har oplevet "Førlighedstruende eller livstruende vold" til at rapportere antal gange sygeplejerskerne har været udsat for denne voldstype. * 4 outliers over 100 hændelser er sorteret fra, n=506 ** 1 outliers over 30 hændelser er sorteret fra, n=184. Der er ingen signifikante forskelle mellem sektorerne. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Hvilken type vold eller trusler blev sygeplejerskerne udsat for sidste gang?

Sygeplejersker der har været udsat for en eller flere typer vold er spurgt til hvilken voldstype de sidst blev udsat for. Til dette spørgsmål angav 87% af de regionaltansatte sygeplejersker verbale trusler eller truende adfærd, og 21% angav fysisk vold (slag, spark, bid, benspænd). 90% af de kommunalt ansatte sygeplejersker angiver verbale trusler eller truende adfærd og 11% angav 'slag, spark, bid, benspænd' som seneste voldstype, de blev udsat for, jf. tabel 4.

Tabel 4. Hvilken type vold eller trusler blev du udsat for sidste gang?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Verbale trusler eller truende adfærd (fx ukvemsord, vredesudbrud, blive trængt op i en krog)	87%	90%	88%
Skriftlige trusler (fx trusler via mail, SMS, facebook) *	1%	3%	1%
Slag, spark, bid, benspænd *	21%	11%	19%
Førlighedstruende eller livstruende vold	0%	0%	0%
Ved ikke	4%	5%	4%
Total	113%	109%	112%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. * står for en signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Procenterne overstiger 100%, da respondenterne har haft mulighed for at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Den situation, som sidste voldshændelse var relateret til var for de regionalt ansatte sygeplejersker oftest ventetid, mens det oftest var i forbindelse med medicinering - ifølge de kommunale sygeplejerske. Dette fremgår af tabel 5.

Tabel 5. I hvilken situation skete seneste hændelsen?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
I forbindelse med hjælp til person hygiejne	20%	20%	20%
I forbindelse med medicinering / medicingivning *	18%	27%	20%
I forbindelse med omsorg/trøst	11%	9%	11%
I forbindelse med udførsel af lovmæssige tvang	9%	-	7%
I forbindelse med ventetid *	25%	11%	22%
I forbindelse med skuffelse over, at aftaler ikke blev overholdt	18%	18%	18%
I forbindelse med grænsesætning *	24%	16%	
Anden situation	31%	29%	31%
Ved ikke/husker ikke	3%	2%	3%
Total	159%	132%	132%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. * står for en signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Procenterne overstiger 100%, da respondenterne har haft mulighed for at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Hhv. 9% af de regionalansatte og 39% af de kommunalt ansatte var alene uden at kunne tilkalde hjælp ved seneste hændelse, jf. tabel 6.

Tabel 6. Var du alene uden mulighed for at tilkalde hjælp ved seneste hændelse?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja	9%	39%	17%
Nej	89%	60%	82%
Ved ikke	2%	1%	2%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Ganske få (2%) har været sygemeldt som følge af seneste voldshændelse (tabel 7).

Tabel 7. Har du været sygemeldt mindst en dag pga. seneste hændelse?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja	2%	3%	2%
Nej	97%	97%	97%
Ved ikke	1%	0%	1%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er ingen signifikant forskel mellem sektorerne, da $p > 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Respondenterne er endvidere spurgt til hvor stor betydning 4 forhold havde for seneste voldshændelse. Flest angiver at travlhed havde stor betydning. Se endvidere bilag for resultater på alle svarkategorier.

Tabel 8. Hvor stor betydning vurderer nedenstående havde for den seneste voldshændelse?

Score, hvor 1 svarer til meget stor betydning og 5 svarer til meget lille/ingen betydning	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Travlhed, fx akutte eller urolige patienter, overbelægning *	2,8	3,6	3,0
Færre på arbejde end planlagt, fx pga. sygdom *	3,5	3,8	3,6
Mange nyuddannede/nyansatte	3,8	4,0	3,9
Manglende viden om borgerens/patientens situation *	3,8	3,5	3,7

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. * står for en signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Forebyggende initiativer

Hver fjerde angiver, at der inden for seneste år iværksat voldsforebyggende initiativer på deres arbejdsplads.

Tabel 9. Er der inden for seneste år iværksat voldsforebyggende initiativer på din arbejdsplads?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja	25%	26%	25%
Nej	49%	47%	48%
Ved ikke	27%	27%	27%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er ingen signifikant forskel mellem sektorerne, da $p > 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 10-12 angiver at en stor andel af sygeplejersker oplever, at der er iværksat forebyggende indsatser af forskellig karakter og mange af disse havde effekt på mængden af vold og trusler.

Tabel 10. Tænk på det seneste år. Har I - på din arbejdsplads - iværksat forebyggende indsatser med afsæt i faglig funderet observationer af ændringer i borgerens/patientens adfærd?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja, og det havde en effekt på mængden af vold og trusler	24%	43%	29%
Ja, men uden effekt på mængden af vold og trusler	17%	11%	15%
Nej	28%	19%	26%
Ved ikke	31%	27%	30%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 11. Tænk på det seneste år. Har I - på din arbejdsplads - iværksat kompetenceudvikling fx uddannelse i konflikthåndtering/-nedtrapning?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja, og det havde en effekt på mængden af vold og trusler	29%	32%	29%
Ja, men uden effekt på mængden af vold og trusler	24%	14%	21%
Nej	32%	39%	34%
Ved ikke	16%	16%	16%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er ingen signifikant forskel mellem sektorerne, da $p > 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 12. Tænk på det seneste år. Har I - på din arbejdsplads - ændret tilrettelæggelsen af arbejdet for at minimere alene-arbejdet?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja, og det havde en effekt på mængden af vold og trusler	12%	29%	17%
Ja, men uden effekt på mængden af vold og trusler	8%	7%	7%
Nej	63%	52%	60%
Ved ikke	17%	13%	16%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er signifikant forskel mellem sektorerne, da $p < 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Tabel 13. Har I iværksat andre initiativer seneste år, som har bidraget til at mindske mængden af vold på arbejdspladsen?

	Regionalt ansatte	Kommunalt ansatte	Total
Ja	28%	24%	27%
Nej	48%	48%	48%
Ved ikke	24%	28%	25%
Total	100%	100%	100%

Anm. Tallet inkluderer sygeplejersker i basis- og specialstilling ansat i kommuner eller regioner. Der er ingen signifikant forskel mellem sektorerne, da $p > 0,05$. Procenten overstiger 100% pga afrunding. Kilde: DSR analyse/MEGAFON

Metode

Undersøgelsen for 2015 (medlemspanel). Undersøgelsen er gennemført i perioden 24. marts - 8. april 2015 på Dansk Sygeplejeråds medlemspanel hos MEGAFON. 2.264 besvarede ud af 4.218 inviterede. Svarprocenten for undersøgelsen var 54%. I undersøgelsen er der spurgt til sygeplejersker erfaringer med vold og trusler samt hvorvidt der har været følger af volden.

For alle tabeller gælder, at data er uvægtet, da undergrupperne "basissygeplejersker" og "sygeplejersker i specialistfunktion" i "regionerne" eller "kommunerne" er udvalgt (n=1.489). I alt er der 1.090 regionalt ansatte sygeplejersker, der sammenlignes med 399 kommunalt ansatte sygeplejersker. "Alle beskæftigede" (n=1.898) som er vægtet.

Undersøgelsen for 2016 (medlemspanel). Undersøgelsen er gennemført i perioden 25. oktober - 3. november 2016 på Dansk Sygeplejeråds medlemspanel hos MEGAFON. 2.316 besvarede ud af 4.203 inviterede. Svarprocenten for undersøgelsen var 55%. I undersøgelsen er der spurgt til sygeplejersker erfaringer med vold og trusler samt hvorvidt der har været følger af volden.

For alle tabeller gælder, at data er uvægtet, da undergrupperne "basissygeplejersker" og "sygeplejersker i specialistfunktion" i "regionerne" eller "kommunerne" er udvalgt (n=1.563). I alt er der 1152 regionalt ansatte sygeplejersker, der sammenlignes med 411 kommunalt ansatte sygeplejersker.